

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag.

N:r 45 (360)

Fredagen den 9 november 1894.

7:de årg.

Prenumerationspris pr kvartal: Idun ensam ..... kr. 1: 50 Iduns Modetidning <i>fämte</i> ko- lorerade planscher..... > 1: 50 Iduns Modet. <i>utan</i> kol. pl. ... > 1: —	Byrå: Klara Södra Kyrkog. 16, 1 tr. Allm. telef. 6147. Prenumeration sker å alla post- anstalter i riket.	Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas säkrast kl. 2-3. Redaktionssekr.: <i>J. Nordling.</i>	Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerpris 15 öre (lösnr endast för kompletteringar.)	Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Plattsökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.
--	--	--	---	---

Mrs May Wright Sewall.

Få främlingar af någon ryktbarhet eller betydighet, hvilka förra sommaren bevistade världsutställningen i Chicago och särskildt de lysande kongresser, som voro förbundna därmed, undgingo kvinnokongressens ordförande, *mrs Wright Sewalls* skarpa ögon. Direkt eller indirekt motto de vanligen ett kort med inbjudan till hr och fru Sewalls onsdagsmottagningar i deras tillfälliga bostad vid Maple Street å Chicagos nordsida, och deras aftonsamkväm voro ett stående och framstående nummer på Columbiasäsongens program.

I detta jämförelsevis enkla hem möttes kärntruppen af den lefvande här, som bringat »Hvita staden» andlig och materiel seger. Här lyste turkens röda fez och Brahma-Somajens gula turban, här trippade isländskan omkring i sin höga hufvudbonad och den svartögda syriskan i sin skira, österländska skrud, buddhisten svepte med tillbakadragen värdighet sin hvita mantel omkring sig, och kommissionärer, målare, poeter, uppfinnare och kvinnosaks-kvinnor utgjorde glansfullt staffage. I egentlig mening var det

ingen »salon», därtill voro växlingarna för starka, och dessutom förstå amerikanerna ännu icke konsten att hålla »salon». Deras oroliga rastlöshet, deras utåtvändhet sätter sin prägel äfven på sällskapslifvet. Det var en plats, där man möttes, trängdes, presenterades, åt glace och hörde en massa afbrutna fraser på diverse tungomål.

Medelpunkten i denna samling var alltid värdinnan, hon var det ej blott som sådan, utan såsom personlighet. Hennes ståtliga, fylliga gestalt var ytterst präktigt klädd; i släpande brokaddräkt och med sitt gråa, lockiga, högt uppsatta hår och sina svarta, penslade ögonbryn erinrade hon om en fransk dame från roccocotiden. Bliken i de kvieka, glänsande ögonen var genomträngande, stundom vänlig, stundom satirisk, och hon rörde sig ungdomligt. Man mottogs med en på en gång uppriktig och hjärtlig handtryckning och alltid med några charmanta, afpassade ord. Hennes konversation, ehuru tämligen afbruten, var full af öfverraskande vändningar, hennes uppfattning ytterst snabb och svaret ögon-

Illusioner äro lärpenningar, som vi betala vår jordiska skröplighet; idealer äro förskott, som vi lyfta på vårt himmelska arf.

Gerok.

blickligt och träffande samt utmärkt för en smidig artighet, som angaf världsdamen — men utbildad ej endast i nya världens luft.

Mrs Sewall är dock mer än världsdam. Hon är en af Amerikas rikast begåfvade kvinnor, med omfattande och grundliga kunskaper, glänsande talförmåga, stor erfarenhet i allmänna företag, kännare i frågor rörande kvinnlig uppfostran. Mer än något annat amerikanskt kvinnonamn är hennes förenadt med nationella organisationer, och hennes makalösa exekutiva talang har gjort henne ryktbar äfven utom Förenta staterna. Hon är född ledare, ett sant fältherreämne, och af instinkt och val har hon hängifvit sig åt publika ärenden, hvilka omfatta de mångas intressen.

Född i Wisconsin af ny-engländiska föräldrar, är hon till sin karaktär en »väster»-kvinna, — och detta vill i allmänhet säga att besitta viljekraft, beslutsamhet, arbetsförmåga och frisinthet i uppfattningen. Sedan hon 1867 utexaminerats med beröm från Nordvästerns universitet i Evanston, Illinois, undervisade hon några år i skolor, blef sedan efter hand föreståndarinna för högskolor i Michigan, Franklin etc. samt hamnade slutligen i Indianapolis, staten Indiana, där hon 1880 gifte sig med Theodor Sewall, en framstående lärare.

Här har hennes hem alltsedan varit. Härifrån har hennes rykte gått ut öfver Amerika och längre, ty vidsträckta europeiska resor ha bragt Mrs Sewall samman med en mängd kända personligheter, och hon har öfverallt gjort sig gällande genom sitt ljusa hufvud, sina säkert gripna uppslag till sammanslutningar och sina friska, frigjorda idéer.

Bästa frukterna af sitt oemotsägliga snille nedlägger May Sewall tvifvelsutän i sitt lifsverk: *Indianapolis klassiska flickskola*, öppnad af de båda makarna år 1883, och hvilken redan vunnit ett storartadt anseende. Dess uppgift är dels att grundligt förbereda flickor till direkt inträde vid universiteten, dels att förskaffa dem, som icke kunna genomgå sådana, tillfälle till högre klassiska kurser, än hvad som i allmänhet består i skolor och seminarier. Den går ut på att harmoniskt utveckla den unga kvinnan, och icke blott grekiska och trigonometri, utan äfven gymnastik, fäktning, dans och ettiketpspörsmål stå på programmet. Konst, föreläsningar, litteratur och verklig hvila intaga framstående platser. Bredvid skolhuset reser sig en stortadt boning, där de unga, om så önskas, kunna få sitt hem, och där en s. k. »governess» leder deras privata lif samt Mrs Sewall själf öfvervakar det hela. Lördagskvällar skänker hon eleverna sin tid till samtal i litterära ämnen, och söndagsaftnar tagas sådana från de olika predikningar, som åhörts under dagen, och man tillämpar religionen på samhälls- och hvardagslifvets problem.

Mrs Sewalls eget ämne är högre litteratur och retorik. Kvinnliga lärare med akademiska examina och erfarenheter användas till allra största delen.

Men det är dock icke såsom lärarinna jag förnämligast önskat göra May Sewall bekant för svenska kvinnor. Hennes inflytande och verksamhet sträcka sig — som ofvan sagts — vida utom skolrummet. Tron på kvinnans rätt till högre uppfostran och till större andel af den ära och penningvinst, som kan fås ge-

nom yrkes- och affärsverksamhet och genom tillträde till allehanda befattningar och publika rättigheter, närdes redan i hennes barndom. I tjugu år har hon varit en stark och värdefull bundsförvandt till hvarje rörelse, som tjänat att främja kvinnosaken. Och som dessa kvinnosaksrörelser i Förenta Staterna öfverflöda och svälla af intensiv lifaktighet, så förstås lätt, att hvarje minut af hennes lif är dyrbar och hennes brevväxling oerhörd. Hon har varit ordförande i Nationella kvinnörösträttsföreningens verkställande komité, ett makt-påliggande åliggande, hon var en af de kraftigaste befrämjarna af det internationella Kvinnokonsilium, som samlades i Washington 1888, och i hennes hjärna föddes tanken att stadfästa dess inflytande genom stående internationella och nationella kvinnokoncilier. Hon valdes sedermera till president för dessa. I otaliga andra föreningar och klubbar är hon dessutom president eller medlem. T. ex. »Nationella kvinnoklubb-föreningen», »Föreningen för kvinnosakens befrämjande», »Amerikas historiska sällskap», »Sorosis», akademiska föreningar, konstföreningar, kvinnoklubbar och lokala rösträttsföreningar, hvilkas namn kunde fylla en half spalt. Delegerad till kvinnokongressen i Paris 1889, höll hon där ett föredrag på franska, hvars välitalighet framkallade höga loford af Jules Simon och andra, och hon kallades sedermera till ledamot af »L'Union Internationale des Sciences et des Arts» därstädes.

Af guvernören öfver staten Indiana utnämndes hon till kommissionär vid världsutställningen i Chicago, men tog icke egentlig del i detaljarbetet som sådan, emedan hennes mål var ett annat. »Människorna intressera mig mer än tingen», yttrade hon en gång i fjol somras — »jag valde att lefva med hela min själ i kongressalarna.» Såsom ordförande vid den »Världskongress af representativa kvinnor», hvars tillkomst hon haft så stor del uti, visade hon äfven detta tillfullo. Året innan utställningen företog hon en resa genom Europa, i ändamål att förklara för gamla världens kvinnor kongressens omfång och betydelse. I Berlin höll hon många sammankomster med framstående damer, i Hamburg förunnades hon en timmes audiens hos kejsarinnan Fredrik, hvilken mycket intresserade sig för planen, i Bryssel talade hon offentligt och likaledes i Paris, där hon åhörde af ett stort antal ledande män och kvinnor. Detta hennes tal genomgick pressen i Ryssland, England, Italien och Frankrike.

Och när målet hunnits och den märkliga veckan 15—21 maj var inne, visade hon sig i hela sin styrka såsom ledare. Den ypperliga sammanhållningen inom Chicagos kvinnokongress kan till stor del tillskrivas hennes energiska och inspirerande anda, hvilken tyckes vara allestädes närvarande. Hon tycktes fylla alla luckor med sin kvicka, gripande välitalighet och sin humana personlighet. I sin gröna, korta reformdräkt dök hon upp här och hvar på de olika platformerna, höll publiken vid godt lynne och räddade situationen mångenstädes genom sin opartiskhet och sin snabba uppfattning.

Mrs Sewalls publika arbete är således med ett ord främjandet af sammanslutning bland kvinnor, försoningen af skilda intressen, bygandet af gemensam grund. Hon har en för

amerikanare sällsynt vid syn på tingen och förhållandena, hennes verksamma själ omfattar så att säga det stora hela i dess vidsträcktaste betydelse. I motsats mot en så stor del af förkämparna för kvinnans sociala rättigheter och högre uppfostran, äger hon denna ljusa, stora, fria blick, som uppfattar det hela och ej endast delar af det hela. Hon är fördomsfri i ovanlig grad, hon vill icke omskapa åsikter och karaktärer efter sina egna, utan hon vill ha fram det individuella hos hvar och en, och hennes liffsidé är att få dessa lefvande krafter att verka samman: d. v. s. med full kännedom och uppskattning af hvarandra. Hon betonar, att hennes afsikt med det stora, enande bandet kvinnor emellan visst icke är att göra kvinnor lika, utan att tvärtom låta olika åskådningar, anlag, lynnen och begåfningar komplettera hvarandra. Liksom för henne bokstafven betyder intet, där andan kan fås, så är nationaliteten likgiltig, tillfälligheter såsom yttre egendomligheter aldrig hinder, tvärtom — människan allt! Hon var under utställningssommaren en outtröttlig påpekare för sitt lands kvinnor af främlingarnas många fördelaktiga sidor gentemot svagheter hos dem själfva, — en idkelig nedbrytare af ensidig nationalitetskänsla. Dock uttrycker hon i ett föredrag sin tro om den blifvande amerikanen (och naturligtvis äfven amerikanskan) sålunda:

»Då den slutlige amerikanen är färdig, skall han framstå som frukten af den märkligaste sammansmältning af folkraeer, som historien känner. Han kommer att äga vikingens djärfhet, teutonens filosofiska djup, saxonens sunda förstånd, spanjorens värdighet, mildrad af fransmannens graciösa liflighet. Han kommer att behålla sitt puritanska samvete, men det kommer att beklädas med italienarens yttre blidhet och paras med italienarens underliggande, vulkaniska eld.»

Mrs Sewall är en eftersökt och trägen föreläsare i litterära, sociala, uppfostrings- och reformämnena. Bland numren på hennes program finna vi: »De skandinaviska moderna novelisterna». Men bäst är hon, då hon extemporerar. Hon behärskar fullständigt sitt ämne, är klar, hur långt hon än vågar sig ut, och därtill egendomligt välitalig. Hennes konversation är lätt och lysande, kanske är hon starkast, där det gäller att fyndigt fatta och besvara en poäng. Hon är en varm vän och en högst ädelmodig motståndare. Hennes litterära stil är förträfflig, individuell, klar, kraftig och rask, ehuru hennes arbeten äro svåra att katalogisera, all den stund de mest bestå af pamfletter, tidningsledare, korrespondenser och adresser i olika ämnen. För närvarande är hon sysselsatt med en historisk resumé öfver kvinnokongressen.

Kanske finnes ingen bättre representant för den moderna — låt oss säga: amerikanska — kvinnan med sin makalösa kretsgång af göromål och plikter. Mrs Sewall är förkroppsligandet af tidens praktiska idéer. Hon är en utmärkt husmor, som tillser sitt hems minsta detaljer, och hemligheten till hennes fenomenala framgång och arbetsförmåga torde till stor del vara att söka i det strängt systematiska i alla hennes företag, små och stora. Hon tar en pedantisk vård om sin hälsa. Som nygift uppfostrade hon sig till en fullkomlig husmor

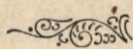
genom att under två år göra allt husligt arbete själf, och resultatet är, att hennes hushållsaffärer gå som ett väluppdraget urverk, och hennes tjänare äro praktexemplar. Hon är ytterst punktlig, äfven i sin ofantliga brevväxling, och hvarje brefflapp besvaras genast.

Mrs Sewall är en spirituel sällskapsmänniska, och hennes veckomottagningar i det eleganta hemmet i Indianapolis äro vidt beryktade. Hon klär sig luxuöst i societén och ytterst enkelt i skolsalen, är en porslinsvurm och stor beundrare af konst.

För sin idé att sammanbinda all världens element kan hon bruka alla medel. Lik en Napoleon underordnar hon allt sin stora tanke. Då hennes salonger fylldes af utländska dignitärer och kardinaler, hvilka hon visade ett smickrande intresse, beskyldes hon ibland för världsliga svagheter, förlåtliga hos andra dödliga, men ovärdiga Mrs Sewall. Hon endast log. »Min idé tränger sig fram på många vägar» — det var hufvudsumman af hennes genmäle. I grunden är hon en enkel natur, snabb att erkänna det goda och sanna hos människor, hur anspråkslöst infattadt det än må vara.

Snillrik tänkare, författare, arbetare — är hon därjämte en lefvande personlighet, genomströmmad af lifvets fullhet, som omöjliggör all torrhet eller ensidighet. Hvarje äkta lifsytring möter en »förståelsens» blick ur dessa lysande ögon. Men kring munnen står att läsa, att kritiken vakar. Och i likhet med all amerikansk filosofi, hvars tillvaro kanske just för den skull förnekas, mynnar äfven hennes ut i praktikens böljande haf.

Hilma Angered-Strandberg.

Guldkonung.

*Sitter försänkt i drömmar
Ebba Brahe allen.*

*Gyllene duk, hon sömmar,
Glänser i spisens sken.*

*Sjunka de fina händer:
Tanken flyr långt, långt hän.
Duken med bildens ränder
Hvilar i hennes knän.*

* * *

*Guldhårig konung ser hon:
Strider i Lifland nu.
Stolt vid den tanken ler hon:
Segrar alltjämt ännu...*

*Trånar hans håg till henne.
Men, Kristina är hård.
Skilja hon vill de tvänne,
Drifva ur rosengård.*

*Grånade, vise drotsar
Nicka mot himmelrik:
Kungen, om här han trotsar,
Fattar ej politik!*

*Kungen, han deras miner
Aktar ej stort uppå:
Sol, som om våren skiner,
Aktar ej vinter grå.*

*»Om du min brud ej blifver,
Vacklar mitt rikets grund.
Bort jag min krona gifver
Blott för din röda mund...»*

*Så har han många gånger
Hviskat i slottets sal,
Diktat i kärlekssånger
— Allt åt sitt hjärtas val.*

*Hviskat, tills landets lycka
kallade på sin kung.
Segrar nu hjälten smycka.
Faller en längtan tung...*

* * *

*Duken hon åter sömmar,
Duken med kungens bild.
Farligt att gömma drömmar.
Tiden är föga mild!*

*Sömmar med blyga fingrar,
Sömmar så bråd, så bråd.
Bilderna sig snor och slingrar...
Brist icke, sköra tråd!*

Fredrik Nycander.

Du måste!

Dialog om uppfostran.

— Kanske jag skall hjälpa er att ropa? Lilla Ferdinand tycks trivas bra där nere vid sjön, och sin mammas röst kanske han är för van vid.

— Åh, han kommer nog, han vet mycket väl, att han måste.

— Nå det var roligt att höra. Jag som gammal lärare, gammal uppfostrare således, jag tycker det tilltalar mig, när jag hör, att ännu i våra slappa tider ungdomen här och där får lära sig, att det finns ett måste, som kräfver obetingad underkastelse.

— Jaså, ska' vi komma in på uppfostringsfrågan, nå låt gå! Jag har inte så noga tänkt mig in i saken och följer kanske mera min instinkt än några bestämda principer, men så mycket har jag klart för mig, att det där måste, som ni talar om, det kan allt drivas för långt.

— Nej, det var .. eller hörde jag orätt? .. var det inte ni, som sa' om Ferdinand, att han måste ...?

— Ja, i så fall menade jag, att han vill göra sin mamma till viljes.

— Jaså, det var så ni mente. Ursäkta, då missförstod jag er.

— För jag hyllar principen: dressering i frihet.

— Er instinkt hyllar den principen?

— Ni rider på ord.

— Förlåt mitt skämt! Jag menar ingenting oartigt, då jag säger, att jag tror mera på er instinkt än på era principer. Och nu är jag redo att höra, hvad ni har att invända mot mitt måste.

— Det är den där obetingade underkastelsen, den där blinda lydningen, som jag tror inte för något godt med sig. (Ropar: »Ferdinand lilla, hör du inte, att mamma säger du ska' komma upp genast!») Jag minns väl, hur det var i mitt föräldrahem. Riset och rottingen

— riset för oss flickor och rottingen för bröderna — fingro ersätta skäl och förmaningar. Lyda, det var hufvudsumman af alla budorden, lyda utan betänkande, utan besinning, framför allt utan att fråga: hvarför? Och nog lydde vi också i allmänhet, åtminstone sedan karbasen varit framme; men hur lydde vi? Ovilligt, med bitterhet i sinnet, med en känsla af att ha blifvit skymfede och förödmjukade och med tysta, rufvande anklagelser mot far och mor att ha gifvit efter för en oädel lust att förtrycka oss stackars maktlösa barn. Ja, nog är det ohyggligt, men det är fullkomligt sant, jag får tårarna i ögonen, hvar gång jag tänker på, hur jag kände det. Ni kan inte föreställa er, hur elaka vi blefvo, och hvad det dröjde lång tid om, innan vi lärde oss inse, att det låg välmening under strängheten, och att våra kära föräldrar nog ändå i grund och botten ville — och uteslutande ville — oss väl. Emellertid, när jag så blef mamma själf och fick en liten gosse att uppfostra, då tänkte jag: du skall inte behöfva lida, hvad jag led; blind lydning skall jag aldrig fordra af dig, och ändå hoppas jag med Guds hjälp kunna göra dig till en bra och god och duktig karl. Ja, så tänkte jag, och den tanken har sedan alltid varit mitt rättesnöre. Med kärlek och förtroende kommer man långt. (Ropar: »Ferdinand min gosse, kom opp nu snällt till mamma, så får mamma tala vid dig!») Jag tyckte, att det var någonting ni ville säga?

— Nej, jag har ingenting att säga. Uppfostringsteorier, spekulationer, hvad säga de mot en moders erfarenhet och en moders förtrostan. Hvad ni berättade om, hur det gick till i ert föräldrahem, väckte äfven hos mig till lif barndomsminnen. Jag tror ni gör rätt, då ni hoppas mycket af kärlek och förtroende. Men hur gick det med lilla Ferdinand? Vi glömma alldeles bort honom. Går han ännu nere vid sjöstranden och väter ner sina små fötter?

— Ja, det var då en märkvärdig unge, att han inte hör. (Ropar i kärleksfull ton: »Ferdinand! Har inte Ferdinand hört, att mamma har ropat på honom? Hvarför kommer inte Ferdinand då? Vill Ferdinand, att mamma skall bli ledsen? Mamma gråter, om Ferdinand inte kommer snällt. Lilla Ferdinand, var nu lydig! Visa mamma, att Ferdinand kan vara en snäll gosse! Visa den här farbrorn, att Ferdinand är en snäll gosse! Nå, Ferdinand lilla! ... Välsignade unge, jag skall lära dig att lyda, jag!» De sista orden med skarp stämma.)

Som en hvirfvelvind rusar hon ned från verandan och kommer ögonblicket därpå uppsläpande med en grinande och sparkande fyraåring, som till straff för sin olydnad sättes i arrest på en särskild skamstol i en särskild skamvrå.

— Jag begagnar endast ambitionsstraff. Hvad ler ni åt?

— Ni begagnar inte det straff, ni har hotat med.

— Hvad har jag hotat med?

— Att bli ledsen, att gråta. Nå, den hotel-sen tycktes inte bekomma honom mycket, så att hade ni också satt den i verket ...

— Vet ni hvad jag börjar tycka ...

— Jaha?

— Ert sätt ...

— Nåå? ... Var så god och fortsätt!

— Neej, jag skall inte säga, hvad jag tänkte.

— För all del, säg ut! Ni tycker, att jag något närgånget blandar mig i ... jo, jag

inser det ju mycket väl, och jag erkänner min förseelse. Vi äro inne på ett ömtåligt kapitel, jag vet det af gammal erfarenhet. Talar jag med en fru om barnuppfostran och därvid utvecklar andra åsikter än dem hon hyllar, fattar hon det gärna så, som hade jag förklarat henne oduglig att uppfostra sina barn — och det vore ju det värsta man kunde säga en moder.

— Så lätt sårad är inte jag åtminstone, och jag skall med nöje lyssna till en ogift skollärares tankar i fråga om barnuppfostran. Därtill skall jag gärna medge, att ni har fått se ett mycket misslyckadt prof på effekten af *min* uppfostringsmetod. Han brukar vara så snäll annars, lilla Ferdinand.

— Åh, det är en liten rar gosse, fast han tycker om att råda sig själf. Men nu skall jag begagna mig af er tillåtelse och säga, hvad jag menar med mitt *måste*. Ni hade så fullkomligt rätt i era invändningar mot den blinda lydningen, den absoluta underkastelsen, indresserad med ris och rotting. Barn kunna blifva totalt förstörda af en sådan behandling. Antingen så, att deras viljekraft förslöas, deras mod och lifslust lida afbräck, eller också, hvilket kanske är ännu vanligare, att hårdhet och trots bli uppfostringsresultatet. Och dock är det ju så nödvändigt för en människas både fortkomst i världen och förmåga att blifva lycklig, att största möjliga mått af kraft och mod bevaras, och att sinnet hålles friskt och varmt och öppet. Ni ser således, att den slafviska lydningen inte i mig har någon anhängare. Så ofta det är möjligt, tror jag man bör gifva barnet skäl för det ena och det andra och i allmänhet med kärlek och förstående söka vinna dess fulla tillit. Vi äro således, ni och jag, af alldeles samma åsikter. Men skälet, hvarför jag ej kan förlika mig med den blinda lydningen, vet ni hvad det är? Jo, det är, att barnet på den vägen aldrig lär sig det starka, det afgörande »du måste», utan hvilket en människa är ett redlost flarn på lifvets ström. Med andra ord: detta »måste» är en inre makt, som skall uppbyggas hos barnet, men som sannerligen icke befodras till växt och utveckling genom ett despotiskt: »lyd, då jag befäller!»

Barnets lydningsskyldighet härrör tydligen inte däraf, att det är den svagare parten. Barnet skall lyda sina föräldrar, därför att föräldrarna — det är förutsättningen — bättre förstå hvad som är rätt och inte vilja förmå barnet till annat än det som är rätt. En far förvillar sitt barns begrepp, om han säger: »lyd, ty jag har makt att befälla öfver dig, och du måste underkasta dig, därför att jag är din far.» Ett sådant tilltal höjer ej under rubriken »uppfostran», utan faller utslutande under de husliga tvisternas kategori. Hvad barnet bör lära sig lystra till, är detta: »gör så, ty det är rätt! Gör icke så, ty det är orätt!» Det finns bestämdt ingenting viktigare till än att den uppväxande människan från första början får detta klart för sig, att det finns något som icke bör göras och annat som bör göras, och att det senare *måste* göras, och att det förra *måste* man låta bli. *Hvad* som sedan af föräldrar och uppfostrare räknas in i det ena eller andra facket, gör mindre till saken. Uppfattningen om rätt och orätt växlar under lifvets lopp ganska betydligt, men outplånligt bör det stå inristadt i barnets medvetande: »det du tror vara rätt, det *måste* du göra, det du anser orätt, det *måste* du låta bli!»

Detta är ej den blinda lydningen, min fru,

ej den slafviska underkastelsen, som fördärfvar karaktären. Barnet lär snart uppfatta, att det rätta, som han måste lyda, är en makt, som äfven pappa och mamma underordna sig. Han ger därför vika utan förödmjukelse och utan bitterhet. Men vika måste han gifva — absolut — det håller jag på.

— Felet med min behandling af Ferdinand är således, menar ni . . . ?

— Se så, skall jag säga det nu också? Nå väl, ni vädjar till hans kärlek till er i stället för till hans vetenskap, att man alltid måste göra det rätta. Så länge ni personligen kan leda och öfvervaka hvarje hans steg, är det nog godt och väl — förutsatt att han verkligen i allmänhet ryggar tillbaka för att göra er ledsen. Men när ni ej längre är hos honom . . . Vet ni, vi sluta det här. Min uppfattning har ni nu hört: Sätt in i barnets medvetande begreppet *rätt och orätt* och hänför sedan alla era tillsägelser, förmaningar, hotelser och straff till detta begrepp. Så grundläggas en *moralisk uppfostran*.

Efraim Rosenius.

Blomstervännens pröfvotid.

Vinterfunderingar

af S—m.

Ja, nu står vintern för dörren, nu blir det en hvilans tid för våra blommor och en tid, då vi ej ha mycken glädje af dem — men dess större blir glädjen i vår öfver hvar litet ljusgrönt blad, hvar uppspirande skott! Denna pröfvotid, om jag så må kalla den, som nu kommer för blomstervännen, kanske är den dock nyttig — man värderar aldrig en sak så mycket, som då man varit nära att förlora den.

Men huru skola vi nu som bäst skydda våra blommor för »Gubben vinter» och alla de faror, han har med sig. Framför allt vill jag råda: vattna dina blommor sparsamt, eller bättre uttryckt: vattna icke i tid och otid! Här är naturligtvis icke fråga om hyacinter och andra sådana blommor, hvilka under vintern hafva sin egentliga blomningstid, eller om en eller annan lilja, som helt apropos tar sig det oräddet för att knoppas. Utan jag talar om de blommor, hvilka redan haft sin blomningstid och nu vilja »hvila sig». Isynnerhet om man bor i ett kallt klimat, bör man vattna ytterst försiktigt. Exempelvis Coleus — vattna sådana jämnt och nätt så ofta att du förundrar dig öfver, att de icke torka ut. När en Coleus är förvattnad, får dess stam — åtminstone hos unga exemplar — mörka, liksom klara fläckar, hela växten börjar se sjuk ut och faller bladen, det ena efter det andra, tills stammen står där naken och lutande.

Hvad angår den mängd vatten, som för hvarje gång bör gifvas åt en blomma, gäller det både för sommar och vinter att: när man vattnar, skall man vattna grundligt, d. v. s. bäst torde vara att på vinterdag akta sig för att taga ordet grundligt för mycket efter ordet. De finnas, som påstå att det enda rätta i fråga om vattning är att först låta blomman bli alldeles torr och sedan ge henne så mycket vatten, som jorden i krukans drar i sig. Så många olika arter af blommor, som det gifves, är det dock tydligt, att icke alla kunna behandlas lika. Växter finnas t. ex., hvilka icke tåla vid att bli fullkomligt torra. Hit höra Acacia och Adiantum. När man nu vattnar dessa och dylika blommor ofta, måste man ju till motvikt akta sig, att ej vattenkvantiteten blir för stor — sura tåla de ingalunda att bli. Det skall endast vara sådana blommor som: Calla, Nerium, Agapanthus, diverse Cactus — och liljearter, Hyacinter m. fl., hvilka under blomningstiden, då de behöfva mycket vatten, kunna stå sura, utan att lida däraf. Dessa slag af blommor skola ha djupa och vida fat till sina krukor, i ty att vattningen bör ske på fatet, då blommorna dricka sig mätta. När de druckit sig otörstiga, bör man helst slå bort det öfverblifna vattnet, åtminstone

allt ibland rengöra fatet, å hvilket annars mossartad beläggning bildas.

Under burken och på fatet hos de blommor, hvilka vattnas ymnigt, förekomma ofta i stor myckenhet ett slags små, hvita, långsmala djur. Dessa brukar jag aflägsna, ehuru jag icke märkt, att de skada blomstren. Men så små djuren än äro, se de obehagliga ut. Dock, hvem vet? Kanske äro dessa smättingar, när allt kommer omkring, nyttiga. Kanske bildas i fukten under burken skadliga bakterier, hvilka förstöras af »de små hvita». Hvem vet? säger jag. Det är så mycket i Guds stora hushållning, som vi, kortsynta människor, icke förstå.

Jag brukar, när jag på sommaren vattnar mina blommor, ge dem så mycket vatten, som på en gång får rum i krukans, men, där krukans är öfverfull med jord eller mullen särdeles torr, slår jag på en omgång till. Många anse, att rätta tiden för vattningen om sommaren är aftonen — på vintern tror jag, att dagen är att föredraga. För öfrigt torde detta vara en smaksak. Jag brukar alltid vattna mina blommor på morgonen.

Blommor böra icke vattnas, när de stå i »stark sol» (egentl. sommartiden), utan skall man först flytta dem i skuggan. I synnerhet bör man förfara så med växter, hvilka blifvit så torra, att bladen sloka.

Men det här skulle ju vara »vinterfunderingar», hör jag någon utropa — »hvad ha vi då att göra med sommaren?» Jag ber om förlåtelse — i fråga om vattningen ville jag »slå två flugor i en smäll». Men låtom oss nu återgå till »vinterfunderingarna»!

Alltså: vattna sparsamt! Det är min öfvertygelse att flertalet af de blommor, hvilka dö i vintertid, helt enkelt blifvit — förvattnade. För öfrigt, studera dig till, hvilken vintertemperatur dina blommor vilja ha, efter bok, eller ännu bättre efter naturen! Novemberblommor, Pelargonier, Fuchsier, rosor tåla lägre temperatur än t. ex. Gloxinier, Heliotroper, Coleus. Har man godt om råd och godt om rum, kan man ju inrätta ett orangeri i smått, åtminstone skaffa sig ett litet »glashus» att ställa öfver de ömtåligaste blommorna — för pengar färman allt. Själff har jag skaffat mig några glaskupor, mellan 2.5 och 3 decimeter höga och tänker ställa dem öfver några af mina ömtåligaste blommor. Särskildt har jag härvid tänkt på en späd Thunbergia, en slingerväxt, af hvilken flere arter med gula eller hvita blommor finnas, »kan möjligen öfvervintras i varmhns, men är ganska kinkig, hvarför den egentligen är att betrakta såsom ettårig» — så säger min »Blomsterodling i boningsrum». Nu skulle det vara en seger, om jag detta oaktadt kunde få min Thunbergia att leva öfver vintern. Om jag uppnår ett lyckligt resultat, eller åtminstone ett lärorikt sådant, skulle jag i vår meddela det åt eder, mina älskvärda läsarinor — i motsatt fall tiger jag. Mången gång kan ett misstag, som man begått, och den verkan, som däraf följde, ge oss en nyttig lärdom — äfven i fråga om blomsterskötsel.

En fråga, som i höstetid kan göra en stackars människa »grå hår», isynnerhet som man vanligen ej har något obegränsadt utrymme för blommor, är denna: »hvar i all världen skall jag göra af mina blommor?» Stamrosorna sättas ned i källaren, en eller annan af de öfriga rosorna, som blommat rikt och behöfver hvila, sättas t. v. ut i ett »kallrum», där den eller de dock vattnas någon gång. Pelargonier och Fuchsier, skrofliga och fula som de nu äro och kanske bladlösa — detta sista gäller isynnerhet Fuchsiera — förvisas ut i en »uppvärmd» trappuppgång, tambur eller annat ytterrum med jämförelsevis låg temperatur, dit äfven utblommade cactuser gärna kunna följa med, åtminstone »de storväxta» med platta blad, hvilka taga så mycket rum.

(Slut i nästa n:r.)

Doktor Karolina Widerströms nya
privatklinik.

Att vår första kvinnliga läkare, Karolina Widerström, redan i flere års tid och med framgång verkat bland sina lidande medsystrar, är allmänt bekant. Med hvilket nit och hvilken plikttröhet hon gjort det, kan den bäst vitsorda, som varit nog lycklig i olyckan att vara hennes patient.

F. W. Tornberg
Urfabrikör

rekommenderar till **julen** sitt stora och försklassiga lager af alla sorters **FICK-UR** i *guld-, silver- och metall-boetter för damer och herrar. Guldkedjor, Pläterade kedjor o. Berlocker. Väggar o. Bordsur, Nattvaktkontrollur o. Väckarur* m. m., passande såsom gåfvor vid alla tillfällen.

Så undertecknad. Aldrig kan jag glömma de efterlängtade stunder på dagen, då hennes hoppfulla, vänliga ansikte uppenbarade sig i dörren till sjukrummet på hennes f. d. klinik, där hon vidtagit alla möjliga åtgärder för att komma en att glömma, hvad man genomgått eller skulle genomgå af det nödvändiga onda, som kallas operation.

Den ömmaste vård af bildade, finkänsliga biträden, kvinnor som ägnat sitt lif och sina krafter åt sjuksköterskans svåra kall; den noggrannaste tillsyn af allt inom denna lidandets afskilda värld, från den svala, bekväma bädden, till dämpandet af hvarje störande ljud; öfversköterskans alltid glada och upptriskande tilltal — *allt vittnade om doktor Widerströms varma intresse för så väl sitt kall som för sina patienter.* För så vidt på henne berodde, var hela den på försök upprättade lilla anstalten vid Klarabergsgatan en mönsterklinik.

Men — huset kunde hon icke bygga om, och den enda för hennes ändamål möjliga våningen däri hade sina olägenheter. Hon måste således lämna den och skaffa sig en annan, mera bekväm och tidsenlig.

Allt hvad hon i den vägen sökte har hon funnit vid en stilla och dock ej allt för aflägsen plats: Uplandsgatan 22.

Man blir sannerligen glad, när man kommer dit upp. Sol, luft, tystnad och en utsikt, hvars make man får leta efter. Först öfver Tegnérlund och vidare långt utöfver Stockholms södra parti med dess i fjärrblått förtonande kyrkspiror och pittoreska enskilda byggnader — ett väldigt, stämningsfullt panorama.

I breda vågor strömmar solljuset in genom våningens höga fönster, i rum så rymliga och inbjudande, att man skulle tro dem vara afsedda för familj, om man icke genom den oundvikliga bädden och dito chaisongen i hvart och ett påmindes, om att det är en sjukanstalt.

Men hvilken tröstefull sådan! Allt mörkt och sorgligt aflägsnadt; allt ljusst och vänligt framdraget. När man *skall* lida, kan man knappast tänka sig en bättre hviloplats och en hoppfullare omgifning.

Man nästan förlorar den annars helt naturliga skyggheten för en klinik; ja, man blir så »tapper», att man till och med vågar en titt in i operationssalen, med dess otaliga glänsande apparater och det där vaxduksklädda, ödesdigra bordet i dess midt, en annan »suckarnes bro».

Och dock: för kvinnor att behandlas af en kvinna och af en deltagande sådan med klar blick och varmt hjärta, det är en välsignelse. Patienternas tillit växer också, när man vet, att doktor Widerström sedan oktober månad förra året utfört mellan 70 och 80 operationer, alla med lycklig utgång.

Hennes nya, vackra klinik har just i dagarna öppnats. Den har i sina dels mycket fina, dels enklare rum plats för 8 patienter, och priserna variera mellan 7 kronor och 2: 50 per dag.

För de många lidande, som säkert efter hand komma att göra bekantskap med denna nya klinik, är det godt att veta, att de alltid där mötas af tvänne ovärderliga ting: en rik erfarenhet och ett äkta, kvinnligt deltagande.

Doktor Karolina Widerström förenar i sin person båda.

Lea.

Fröken eller jungfru?

Härmed ytterligare en liten axplockning bland de talrika skrivelser, som ingå i denna fråga, hvilken — hur än den bedömes — dock lifligt tyckes intressera. Många upprepa endast, hvad andra redan förut sagt, hvarför vi måste företaga en gallring för att ej allt för mycket i onödan inkräkta på tidningens utrymme.

* * *

Juliana, glöm aldrig din adliga ätt, lägg bort dina ofrälse miner!

Jag måste medgifva, att när jag för en tid sedan uti Iduns nr 41 läste artikeln »Fröken eller jungfru», så gned jag mina händer af förtjusning, under det att en osalig glädje uppfyllde min elaka själ vid tanken på allt det skrik, eller rättare sagt på allt det kackel, som denna till utseende så enkla och oskyldiga fråga skulle komma att förorsaka.

Och si! min aning vardt besannad.

Gudbevars! sådan en uppståndelse och sådana små nätta, pikanta, roliga och isynnerhet alls inte afundsamma och partiska svar, som de små snälla själsadliga fröknarna läto i dygdig harm regna ned öfver de lika snälla små börsadliga fröknarna.

Men hvad förläter man så gärna, om ej elakheten, när den blott är kvick.

Och medgifven nu opartiskt, små vänner, fröknar och mamseller, pigor och jungfrur, att många kvickheter fingo vi till godo — ej minst det där om välfödda istället för välborna och med den lilla näpna diflaskan sväfvande i skyn! Lika snillrikt som poetiskt var det.

O, snilleblixtar äro härliga att skåda!

Älskade små vänner ur och från alla stånd, denna riksviktiga sak kommer ej att ordnas så lätt — tyvärr.

Men vi lefva ju uti ett kompromissernas tidevarf — ergo, låtom oss kompromissa.

Alltså:

Alla ogifta kvinnor af ofrälse stånd, *utan undantag*, tilltalas med ordet fröken;

Alla »verkliga» fröknar benämnas nådig fröken, de må vara nådiga eller ej, och alla de bland de adliga fröknarna, som hafva en ärftlig titel, benämnas vid denna, såsom bruket är i flere af våra närmaste och närmare grannländer. Jag för min del och säkert många med mig finna, att tilltalsordet fröken är ytterst lämpligt uti denna språkrensande, jämlikhetssträfvande tid, men då *måste* detta tilltalsord användas *lika* till alla och ej såsom mycket ofta är fallet med en viss själfvärderande klassifikation.

Låtom oss taga Frankrike, höflighetens land, såsom exempel, där samma tilltalsord användes från och med presidentens dotter ned till den träskoklädda gäsvakterskan.

En fröken friherrinna.

* * *

Jungfrur, fröknar, mör, mamseller, Jag till er en fråga ställer: Är det värdt så mycken möda, Värdt så mycken tid att öda På en lumpen titelträta — »Jungfru» eller »fröken» heta — Nu då alla kvinnor sträfvä, Alla ädla kvinnor lefva För att världens aktning vinna Just åt namnet utaf »kvinna»?

Här en ungmö fattar låga, Då man sätta kan i fråga, Att en riktig adelsfröken Skulle låna ifrån köken Pigans nya jungfrutitel. Fy, den osar ju af kittel! Där mamsellerna än mera Häftigt saken diskutera Och mot titeln agitera: Fy, att så dem chikanera! »Ska' nu vi allena bära Frökentitel!» Denna ära, Som de eftersträfvat så, Nu, bevars, de den försmä.

Så enhvar i hetsig ifver Oss sin visa mening gifver, Klandrar hvad de andra sagt. Ack, men tagen er i akt! Kanske, *kanske* kan det vara Någon skälm till herre bara, Som har jungfrufrågan väckt För att njuta se'n helt räckt Af att se, hur kvinnor svaga Saken strax på allvar taga Och med ord, som öfversvalla, Kacklande likt hönors flock För en sådan småsak dock! Troligt detta är dessvärre Och så likt en kitslig herre. Åh! hur han nu skratta torde Åt det spratt, som han er gjorde.

Jungfrur, fröknar, mör, mamseller, Nu när kvinnans sak det gäller, Hon må heta piga bara, Fröken eller jungfru vara, Låt oss ej om *namnet* träta, Ej för nonsens oss uppreta! Nej istället för att klandra Räckom handen åt hvarandra, Och vårt valspråk framgent blifve: »Enighet oss styrka gifve!»

En Evas dotter.

* * *

I eder ärade tidning förekomma åtskilliga artiklar med anledning af vissa adliga jungfrurs obenägenhet att blifva tilltalade med samma benämning som de ofrälse. Nåja! — det är väl egentligen mera till mogen ålder komna adliga flickor, hvilka fordom varit vana vid att tilltalas med *annan* benämning än de ofrälse, som tycka att frökentiteln usurperats ifrån dem, och — det kan ju så vara! Men det finns ett annat tilltalsord, som begagnas af en del adliga fruar, oakadt många af dem icke hafva en droppe adligt blod i sina ådror, och det är *Hennes nåd* — en benämning som är lika olämplig som anspråksfull. Det kan ju så vara, om »Hennes nåds» man är en högt uppsatt ämbetsman, att hon då af tjänare och underordnade tillerkännes denna titel; men det är mängen ungru, hvars man har en mycket underordnad ställning och som endast med årliga bidrag af en rik svärfar kan existera, som låter kalla sig »Hennes nåd». Ordet *nåd* har en allt för stor betydelse att tillämpas på svaga dödliga, de må för resten ha huru blått blod som helst i sina ådror.

Prenumerant.

En illusion.

Skiss för Idun af

Jane Gernandt-Claine.

Hon var dotter till gamla föräldrar, ett ömtåligt rikemansbarn med en hy af vax och genomskinligt tunna ögonlock, och hennes väsen var brådmoget stillsamt, som om fadrens och modrens ålder tyngt på hennes barndom.

Hon tycktes vara född till krämpor och svaghet, men hon hade hunnit sitt åttonde år, då hon för första gången träffades af en allvarsam sjukdom. Det var under sommaren; man bodde på landet, en mil från närmaste lilla stad, och drängen, som farit efter doktor, återvände med oförrättadt ärende: den läkare han sökt, hade ej kunnat komma. Då kastade fadren sig upp på kuskbocken och for i kväll och skymning den långa milen in till staden. Han ringde på hos den förste doktor han fann i sin väg, hos den andre och fick det svaret, att ingendera var att träffa — den tredje fann han på stadskällaren midt i ett glammande sällskap. Det var den unge doktor Törne; om honom gick det ryktet, att han skötte punschflaskan bättre

än praktiken, och han hade icke ord om sig att gärna vilja bryta upp från ett glad lag, men den gamle konsul Lothigius var en man, som visste hvad han ville, och den unge läkaren steg strax upp och följde honom. Resan var ägnad att göra godt och nattvinden borde svalka en omtöcknad panna, men den gamle konsulen darrade, när han betänkte, i hvilka händer han gick att anförtro barnets lif. Efter en första undersökning nämnde den unge doktorn ordet »difteri», och fram emot morgonen talade han kort, beslutsamt om en operation.

Fadren kunde icke vara närvarande, icke se det, men han prässade läkarens händer, han mumlade halft medvetlös något om belöning. Den unge mannen gjorde en tystande, afvärande åtbörd och gick kallblodigt fram till sängen, där den lilla stred mot döden. Ett snitt — och han böjde sig öfver barnet, han tryckte sina läppar mot hennes sjuka strupe och uppsög giftet, som samlat sig därinne.

»Jag hoppas hon är räddad,» var det första han yttrade, när han bröt sin tystnad.

Redan samma morgon kunde man se, att flickan befann sig utom all fara, men fyra dagar därefter var hennes räddare död. Konsulen bekostade icke blott begrafningen — en begrafning, som man långt efteråt mindes i den lilla staden — utan gick så långt, att han utfäste sig att betala den aflidnes efterlämnade skulder och resa en marmorvård öfver hans stoft. Mer kunde ingen gärna begära af honom och knappast ens *detta*, ty denna så plötsliga och oförutsedda död hade varit nära att kasta hans dotter i ny lifsfara. Hon hade förstätt att skaffa sig kunskap om sanningen, och hon sörjde, icke som ett barn, utan som en vuxen sörjer.

»Det är inte rättvist, inte rättvist,» upprepade hon envist, grubblande. »Det var jag, som skulle dö, inte han.»

Hon vaknade midt i natten med skri, som kväfdes på hennes läppar, hjärtat slog med häftig oregelbundenhet, och ögonen öppnades, orörliga och onaturligt stora. Läkaren, som behandlade henne, sade sig icke kunna svara för en hjärninflammation, och det var då som fadern och modern — med ett tålmod och en list, som de ömsesidigt beundrade hos hvarandra — satte sig före det värfvet att så småningom förmå henne att anse det hela som en inbillning, ett foster af hennes egen yrande fantasi. Den unge doktors namn kom aldrig öfver deras läppar, de undveko hvarje den ringaste häntyding på hans död, och hvad som i början varit den ytterligaste försiktighet blef till slut en vana, som det icke ens kunde falla någon in att bryta.

Men när barnet reste sig från sjuksängens var det förändradt, förvandladt. Dess blick fick ibland ett uttryck, som om den förföljde ett aflägsset, osynligt mål, och den lilla munnen ägde detta särskilda drag, som tillhör dem, som tiga. Ingen visste, hvad hon tänkte på, när hon satt tyst för sig själf, men stundom hade hon infall, som försatte hela hennes omgifning i förvåning. Var det likt en halfvuxen flickunge att bli så utom sig, därför att en tiggande gubbe gått förbi köket, utan att man precis på ögonblicket haft någonting till hands att kasta i hans trasiga korg, eller att svara fadern, som hon gjorde, då han förklarade, att mannen, som gått i trasor från deras dörr, kanhända hvarken var fattig eller sjuk, utan helt enkelt en bedragare — sådant hade man hört förr, intet var i själfva verket vanligare.

»Ja, men . . . om fattigdomen är låtsad och sjukdomen är låtsad, hvem skall man då ge till, och hvem skall man vårda? — — Kan nöden försvinna från jorden, pappa?» utbrast hon med ett slags förtviflan.

Konsulu affärdade sin dotter med ett skrott, men flickan grubblade i tysthet på sin fråga. Om all jämmer med ens upphörde, hvad tjänade det då till, att det fanns hjältar, att det fanns människor, som kunde uppoffra sig? De skulle gå där liksom alla andra, och ingen skulle någonsin känna dem. Hon hade känt en hjälte. Hon hade fått se någonting likt det, som nänniskor gjorde förr — i de stora tiderna. Hvad betydde det, om de trodde, att hon aldrig tänkte därpå? Hon glömde ingenting, hon kunde inte glömma. Det hände ännu ibland om nätterna, att hon drömde därom. Men icke längre med fasa. Nu var hon äldre, nu hade hon förstätt, att det icke var hon, som var skuld till hans död. Hans eget mod hade dödat honom. Det var det, som gjorde henne så lycklig. Ty hon var lycklig, när hon tänkte på honom.

Han hade vänt hennes håg till det stora. För hans skull älskade hon de gamla sägner, där öfvermänskliga människor utföra öfvermänskliga ting, men kunde någon hjältesaga säga mer än de enda orden: »Död för sitt kall,» som hennes far låtit rista in i marmorblocket på kyrkogården, och hade den första kristna kyrkans martyrer icke varit människor, tappre som han?

Hon mindes icke hans ansikte. Stundom gaf hon det något af en krigshjältes öfvermod, stundom något af kristustypens blidhet, och alltsom hon blef äldre, skiftade hennes drömmars innehåll och form. Hon behöfde icke längre sägnernas förklädning eller det gamlas skugglika storhet. Allt hade liksom kommit närmare. Hon talade till sin hjälte, och han svarade, han kallade henne »syster Lydia». Hon var den hängifna diakonissan, som icke ryggade tillbaka för ett prof, hur svårt det än mände vara, hon begärde icke mer än att få visa sin tapperhet. Det var tider af pest och olycka. Sida vid sida stodo de vid sjukbäddarne, smittan ingaf henne icke förfäran, och hon blinkade icke, om hans knif fullgjorde sitt värf. Eller också stod kriget för dörren. Han skulle draga ut och sköta de sårade. Hon bad att få följa honom; outtröttlig vandrade hon på valplatsen i hans fotspår, och när hon stödde de fallne eller fuktade de döendes läppar, såg han på henne med en blick, full af beundran.

Då tänkte hon icke längre på sårade och döde, hon tänkte på sitt eget ansikte — hur männe hon borde ha sett ut för att behaga honom.

På bordet i konsuls förmak låg ett planschverk med titeln: Från Europas tafvelgallerier . . . Hon betraktade Rafaels och Correggios madonnor. »Om jag hade en sådan mun, en sådan hals, sådana ögon . . .» Hon valde emellan det, som människointuition sett skönast och var tveksamt lycklig i valet. Det gjorde henne ingenting, att den, för hvars skull hon drömde, längesedan var död.

Hon hade vuxit upp till en sjuuttonårig flicka. Blek och smal var hon alltid med tunna, lutande skuldror, men armarna och de långa, hvita händerna hade rörelser af en så blyg och dröjande mjukhet, att de gafvo ett eget behagfullt tycke åt hela företeelsen. Hon stod och hörde på människor, som om hon lyddes till något helt annat än det de sade, och när hon log, var det med en stilla

och strålande ljuflighet, som upplyste och förvandlade hennes drag.

Vid den tid, då hon kom ut på sina första baler, började en helt ny läkare att låta tala om sig i staden. Ännu hade han knappast varit synlig i sällskapslifvet, fast man påstod, att han sökte ett rikt gifte, men man hade mycket att berätta om hans skicklighet, och när Lydia Lothigius för första gången såg doktor Ström i en af de familjer, där han utfört några af sina lyckade kurer, fäste sig hennes ögon länge och spörjande på hans ansikte. Det var ljust och fylligt, med stora, blå ögon och en stor, leende mun, som gaf uttrycket ett visst käckt kynne. Han talade muntert och högljudt, och förrän han ställde sina ord till henne själf, visste hon icke, om hon tyckte om honom, men då förstod hon, att man fann honom vinnande, och hon hade ingenting att invända, då fadern tog honom till husläkare. Det blef henne snart en angenäm vana att vänta honom ett par gånger i veckan, och hon skulle haft svårt att göra sig reda för hvad hon kände, när han afbröt ett föredrag öfver konsuls diet för att skämtande spörja efter hennes hälsa. Det föreföll henne, som om han icke skulle kunna taga någonting i världen på allvar — åtminstone när han talade med henne — men hon tyckte om att tänka sig honom i utföningen af sitt kall, sådan han i farans ögonblick måste stå vid sjuksängen, och en kväll, då hennes far fick ett anfall af sin gikt och man sände ett brådskande bud till doktorn, väntade hon i spänning på hans ankomst. Lugn och trygg trädde han in om dörren, lngnt gaf han sina order, men när han gick, förstod hon, att han var värd sitt läkarerykte, och hon kunde tackat honom, för att han icke lade märke till henne, där hon satt i sitt hörn.

Efter den dagen gjorde hon honom gärna ett par snabba frågor, när han kom eller gick, han svarade mer eller mindre omständligt, tills det så småningom blef dem en vana att slösa bort halftimmar i hviskande sampråk. Konsulinnan tog sig väl i akt att störa dem, där hon gick och sysslade omkring mannens sjuksäng, men hon var icke den enda, som förstod hvartill denna förtrolighet skulle leda, ty doktorn hade gjort det aldeles klart för sig ända från begynnelsen, och det var endast Lydia, som vaknade upp till det knappast anade, när han en kväll gjorde henne sin förklaring och frågade, om hon höll aldrig så litet af honom.

Hon bleknade, darrade och sade »ja», men därpå sköt hon honom litet ifrån sig och såg på honom med sitt stilla och strålande leende.

»Jag tror, det är ditt kall jag håller af,» utbrast hon, »framför allt, öfver allt på jorden. Jag har älskat det, nästan så långt jag kan minnas tillbaka med en kärlek — åh, med en kärlek . . .»

Hvarför, han ville veta hvarför.

»Därför att det kan göra människor till hjältar,» sade hon.

»Lilla svärnerska,» log han, lätt, öfverseende som mot ett barn.

Men hon fortfor: »Törne, som räddade mig, när jag var liten, han var en hjälte. Ingen vet det, men jag har dyrkat honom, jag har afgu . . .»

Han tog hennes hufvud mellan sina båda stora, fylliga händer: »Hvad en sådan där liten flicka kan låta fantasien löpa af med sig,» sade han. »Jag kände Törne från Upsalaten, och hvad han var, någon hjälte för små fröknar, det — det var han väl knappast. Duktig karl, om du så vill, och djärf

som en galning, när han fått sig några glas... Jag vill inte gå i borgen för, att han var nykter, men det var skada, att han skulle sätta till lifvet på kuppen.»

Lydia Lothigius stod bara och såg och såg; hon sade intet — hon värjde sig endast för smekningen af ett par stora, fylliga händer — och då man i det samma ropade på henne från det inre af våningen, lämnade hon rummet utan ett ord.

* * *

När doktor Ström dagen därpå kom till konsulns — elakheten påstod i frack och hvit halsduk — och framförde sitt friare-ärende till flickans far, var det ingen ände på moderns förtjusning och faderns belåtenhet, men då Lydia kallades, kom hon blek och sluten, och blek och sluten sade hon sitt »nej» — ett »nej», som icke lät sig påverkas af böner och ej heller af förnuftigt tal. Hon afgaf intet skäl för sin vägran. Om hon hade en orsak, var den för henne ensam, men i den blick, som hon lyfte mot doktorn, låg det något, som han aldrig förr sett i dessa ögon, och som han inte förstod.

Hur skulle han kunna fatta, att ett hjärta kan förvandlas, därför att det mister en illusion?

Tio julklappsidéer.

Prisbelönade bland de insända bidragen till »Iduns julklappsbasar».

Visserligen har ej heller i år julklappstävlingen lämnat några allt för remarkabla resultat, trots den delvis nya och lockande form, vi sökt välja för densamma. Ett och annat torde dock vara af värde, och af detta ha vi, i samråd med sakförståndiga damer, utvalt de tio beskrifningar, som här nedan nu skola meddelas, och hvilka insändare äga att, efter anmälan å vår byrå, lyfta de utfästa prisen.

I.

I hvarje äkta svenskt hem, som vill göra anspråk på att vara sant fosterlandsälskande, bör finnas en svensk flagga i en eller annan form t. ex. som soffdyna, väggprydnad eller dylikt. En sådan *soffdyna* göres af Handarbetets vänner kläde. Det blåa klädet tages i lämplig storlek, dock ej mer än 45 cm. långt och 30 cm. bredt. Däröfver lägges ett 8 cm. bredt kors af gult kläde, som invikes på kanterna. Unionsmärket sys i naturliga färger med chattersöm. Dynan stoppas med dun, fodras med gult siden och omgifves med gul yllekordong, som i ena hörnet knytes i många yglor och två ändar slutande med drejade tofsar. *Väggprydnaden* göres lika stor, men af siden i stället för kläde. Unionsmärket broderas på samma sätt. Fodret af gult siden. Flaggan fästes med en gul och en blå silkeskordong vid en 60 cm. lång polerad kapp och anbringas på en vägg såsom draperi vid en tafla eller dylikt.

Clasa.

II.

Originella arbeten af gammalt handskskinn. Med anledning af den af redaktionen utlysta »täflan för beskrifning på verkligt trefliga, nya och originella handarbeten», vill jag försöka beskriva ett lika lätt som billigt och ovanligt arbete, användbart till prydnad kring hyllor, bord, dukar och mattor eller till gammaldags stolar. Materialerna äro gamla

handskar och litet tvinnadt, mörkt bomullsgarn. Handskarne tvättas, om så behöfs, klippas i små 4 cm. långa och 1 cm. breda lappar, med en liten skära (1/2 cm. lång) i hvardera ändan. Till matt bårder eller stolgarnityr lägger man upp 28 maskor; sticker så en maska, lägger den lilla handskbiten emellan, sticker åter 1 maska och viker fram den-halva delen af handskbiten. På detta sätt fortsätter man, tills hvarfvet är färdigt, sticker då två släta hvarf, så åter ett hvarf med skinnlappar o. s. v., tills bården är så lång man behöfver den. Man sorterar lapparne i schatteringar, så att de mörka färgerna komma på den ena sidan af bården och de ljusa på den andra.

Till hyllor och bord tager arbetet sig bäst ut såsom spetsiga uddar. För att forma en sådan udd går man till väga på följande sätt:

Man lägger upp 3 maskor, sticker in en svart skinnlapp, sticker 2 stickor, ökar på 3:dje stickan 1 maska på hvarje yttersida, sticker så in 2 svarta lappar, sticker 2 stickor, ökar på den 3:dje 1 maska i hvarje ytterkant, sticker in 3 svarta lappar, sticker 3 stickor, ökar på den 4:de 2 i hvarje ytterkant, lägger in 2 svarta lappar, 1 ljus och så åter 2 svarta. Sticker 3 stickor, ökar på den 4:de åter 2 i hvar ytterkant, lägger in 2 svarta lappar, 3 ljusa och så å nyo 2 svarta o. s. v. tills udden fått önskad storlek. Efter 5:te hvarfvet med skinnlappar ökas på hvar sticka blott en maska i hvarje ytterkant. De 2 svarta lapparne på yttersidorna kanta udden hela vägen, och mellan dem måste de ljusare färgerna bestämmas efter egen smak. Jag brukar ordna färgerna så, att de ljusa komma nedåt och de mörka uppåt — alltid omgifna af den 2 lappar breda svarta kanten. Udden avslutas medels en af fint klippta skinnremsor tillverkad tofs, hvilken fästes i dess spets, så att den hänger ledigt. Alla uddarne förenas medels ett par hvarf skinnlappar, hvilka bilda en mörk kant. För att underlätta stickningen klipper man en liten urhålkning på midten af skinnlappen (på båda dess yttersidor), hvarigenom det blir lättare att vika öfver lappen och svänger den, så att rätsidan af skinnet kommer på samma sida, hvilket dock endast behöfver iakttagas, då man sticker uddar.

Färdigt liknar arbetet närmast ett egendomligt, mångfärgadt skinn.

En liten udd är medsänd som prof till redaktionen och kan på Iduns byrå få tagas i betraktande af dem, som intressera sig därför, och önskar jag, att det enkla arbelet måtte vinna bifall.

Friherrinnan E. R.

III.

Rainers piano-stol. Vid ett besök, som jag gjorde i våras i den numera aflidne Tirolersångaren Rainers hotell vid Aachensee i Tirol, såg jag en pianostol, hvilken på grund af sin enkelhet, men originalitet slog an på mig, och jag beslöt att genom »Iduns julklappstävling» låta andra dödliga, hvilka ej som jag åtnjutit »hotell Rainers» gästfrihet, få bli i tillfälle att taga efter den vackra idéen.

Själftva stolen var en ekbänk, just lik de bänkar, som nu äro moderna hos oss, och stor nog för två personer att sitta på; kudden var broderad på grå linnestramalj med rött Hamburgergarn; mönster: en Tirolervis med noter till; om jag ej missminner mig, var det den bekanta visan: »Nirgends ist es mir so wohl, wie in den Bergen von Tirol». Jag skulle nu vilja föreslå, att man toge någon svensk folkvisa och sydde första taktarna därpå. Man broderar först de 5 notlinierna så noter, bågar, pauser m. m. och till sist orden, hvilka böra sitta rätt under sina noter. Broderiet utföres i korsstyg, hvarvid orden sys i skrifstil.

Bänken lämpar sig äfven framför salsorglar, men bör man då naturligtvis välja en psalm såsom mönster: Vår Gud är oss en väldig borg t. ex.

Kudden kantas med yllekordonger, hvilka på smalsidorna knyts till rosetter och förses med tofsar. Vill man göra kudden finare, tager man hvit yllestramalj och syr med svart garn.

Bredden på kudden färdig är 32 cm., längden 70 cm.

Lisa.
(Forts.)

I mycken frihet mycken villfarelse; dock viss är pliktens tränga stig!

Schiller.

I de sår, som plikten tillfogar, gömmas ock det balsam, som helar dem.

Feuchtersleben.

Konst och literatur.

Carl Larson, vår celebre konstnär, har i Theodor Blancs konstsalong öppnat en utställning, hvilken är af synnerligt intresse, och som ingen konstvän bör försumma att besöka, helst som det är rätt längesedan konstnären hade en egen samlad utställning och det nog på grund af det vidlyftiga dekoreringsarbete, han fått det ärofulla uppdraget att verkställa i Nationalmuseum, torde dröja rätt länge, innan han får tid att måla något för en ny utställning. — Genast vid inträdet stannar blicken vid en stor duk på fondväggen, framställande konstnärens familj utanför sommarbostället. Det är en präktig tafla, i hvilken det ligger något så gladt och hjärtligt, på samma gång konstnärens skämtsamma lynne äfven här fått leka in, i det han låtit göra ramen till taflan så, att en tråslå går tvärs öfver nedra delen af målningen, så att det ser ut, som om den ena pojken hängde öfver sagda tråslå. C. L. målar ofta de sina, och det synes då alltid, att han går till verket med kärlek. Hjärtlighet är ock det genomgående draget i nästan allt, hvad konstnären skapar, vare sig det gäller att måla ett porträtt, ett landskap eller en naturstämning. Karaktäristiken i porträtten verkar synnerligen öfvertygande på åskådaren, äfven om denne ej alls känner föremålet i fråga. I tekniskt hänseende står C. L. som bekant långt framom de allra flesta af våra nu lefvande artister. Så väl i teckningen som i färgbehandlingen är han mestare. När han roar sig att experimentera med färger, lyckas han nästan alltid, och det hela blir helt naturligt. Se t. ex. på den stora oljefärgstaflan »Ulf i aftonsol». Här har konstnären fräsat i den röda färgen — idel rött i rött och dock så naturligt och helgjutet. En förträfflig tafla är också »De sista solstrålarne», den stora duk, som var sänd till Chicagoutställningen. Akvarellerna äro synnerligen läckra. Bland dem märkas särskildt de båda porträtten af fru Pontus Fürstenberg och hofrättsrådinna V. v. S. På utställningen finner man också konstnärens fina och genialiskt utförda lavyrteckningar till Viktor Rydbergs »Singoalla», som till julen utkommer i en praktupplaga på Albert Bonniers förlag. Slutligen utställer C. L. en hel del namnsdags- och födelsedagsgratulationer, i hvilka man finner skämt och humor parad med satir och den godmodigaste hjärtlighet. Utställningen torde i sin helhet få räknas till en af de intressantaste vi på sista tiden haft härstädes.

Af Snoilskys »Svenska Bilder» med teckningar af Albert Edelfelt har förläggaren, hr Hugo Geber, nu utsändt häften 3 och 4 i ett dubbelhäfte. Vi kunna här endast hänvisa till hvad vi förut sagt om de båda första häften af detta förträffliga praktverk och vilja endast tillägga, att det nu utkomna dubbelhäftet i intet afseende står efter sina föregångare.

Ur notisboken.

Rysslands nya kejsarinna. Den 2 dennes vexlade tsar Nikolaus och prinsessan Alix ringar. Några dagar efter tsar Alexanders jordfästning äger förmälingen rum.

Ett kejserligt manifest af följande lydelse har utfärdats:

»I dag den 2 november har vår trolofvade mottagit den heliga smörjelsen enligt ortodox ritus till vår och hela Rysslands tillfredsställelse. Vår

Extra fin Marsala

(Qualité Inghilterra) härstämde lagrad sedan 1891. Vid undersökning af handelskemisten befunnen, enl. inty, fullgod. Garanteras utmärkt. Pris kr. 1:25 pr but. Finnes endast hos

K. A. Nydahl & C:o
Stockholm, 2 Stureplan 2
Riks- och Allm. telefon.

många sorter. Försändes öfver hela riket. Begär prisurant!
 SPISBRÖD,
 C. W. SCHEUMACHER
 Kgl. Hofleverantör — 17 Norrlandsgatan 17, Stockholm.
 fullt jämförliga med de engelska, fås hos de flesta specerihandlare i hufvudstaden. Försök!
 Cakes

trolofvade har därvid erhållit namnen Alexandra Feodorovna med titel storfurstinna och kejslerlig höghet.»

Kvinnliga apotekare. Ytterligare ha två unga kvinnor blifvit af medicinalstyrelsen godkända såsom elever å apotek, nämligen *Eva Eleonora Christofferson* (född 1876) och *Gerda Isabella Aurora Borgström* (född 1877), hvilka genomgått Kristianstads elementarläroverk för flickor. Båda äro antagna såsom elever å apoteket i Kristianstad, hvilket innehafves af Apotekare Axel Gauffin.

En fotografisk utställning, den första af så stor och allmän omfattning, som anordnats i vårt land, pågår för närvarande å Industrialpalatset i Stockholm och väcker lifligt och förtjänt intresse. Ett och ett halft hundratal utställare ha borsammat den utfärdade inbjudningen, och flere tusen nummer charmanta porträtt, vyer och interiörer vittna om den höga ståndpunkt denna moderna konst nu intager i vårt land. De täflande äro, som sig bör, delade i två skilda grupper: yrkesfotografer och amatörer. Inom dem hänge intar det kvinnliga arbetet ett framskjutet och hedrande rum. Naturligt nog torde särskildt en utställarinna först af alla tilldraga sig uppmärksamheten — vår kronprinsessa Victoria, hvilken, som känt, är en särdeles ifrig amatörfotograf. Detta emellertid visst icke endast på grund af samhällsställningen; hennes rikhaltiga exposition står utan tvifvel äfven tekniskt och konstnärligt bland de allra främsta. Den omfattar nästan uteslutande vyer från hennes orientaliska resor, och redan själfva ämnena äro således ägnade att tilldraga sig mindre vanligt intresse. Den furstliga utställarinna har också vid den i måndags verkställda prisutdelningen hugnats med diplom och hederspris.

Både bland yrkesfotograferna och amatörerna återfinnas för öfrigt ytterligare många kvinnliga namn bland de med pris utmärkta. Törhända torde vi ännu engång få anledning närmare åter-

komma till den intressanta utställningen, hvilken vi emellertid redan nu på det varmaste rekommendera till våra läsarinners uppmärksamhet.

Teater och musik.

Kungl. operan återuptog i söndags Donizettis operabuffa »Don Pasquale», hvilken ej gifvits härstädes sedan början af 70-talet. Reprisen af denna Donizettis kanske bästa opera är fullt berättigad och borde af publiken hafva uppmuntrats med ett tatrikare besök. De som infunnit sig tycktes emellertid, att döma af det lifliga bifallet, vara så mycket mera intresserade. Utförandet var ock på det hela taget särdeles godt och rollfördelningen lämplig. Titelrollen innehafves af hr *Brag*, doktor Malatesta spelas af hr *Johansson*, Ernesto af hr *Lundmark* och Norina af fröken *Frödin*. Alla äro som sagt bra på sin plats. Hr *Lundmark* hade en mycket lycklig afton. Fröken *Frödens* höjdtöner hafva vunnit i färg och klang; däremot äro mellantonerna fortfarande beslöjade och hesa, och intonationen brister ej så sällan i renhet. Det hela leddes förtjänstfullt af hr *Strandberg*. — Efteråt gafs ett balettdivertissement af Lund med musik af hr G. Nyberg, som själf anförde det-samma.

Violonisten Henry Marteau gaf i tisdags konsert å k. operan inför en fulltalig publik, som för hvarje af den unge konstnären utfördt nummer allt mer entusiasmerades. Programmet var synnerligen väl valdt och ägnadt att låta den unge mästarens alla framstående egenskaper framträda. I besittning af en osviklig teknik och ett förträffligt instrument ådagalade han därtämte vid utförandet af de olika numren en så mogen uppfattning och berömvärd pietetfullhet, som man näppe-ligen skulle vänta af en så ung man. De utförda numren voro Max Bruch's konsert (g-moll) för violin och orkester, Ch. Gounods »Vision de Jeanne d'Arc», Introduction et ronde capriccioso» af Saint-Saëns samt Vicuxtemps' bekanta polonaise jämte ett par extranummer. Värdet af kon-

serten förhöjdes betydligt därigenom, att k. hofkapellet förträffligt ackompanjerade alla de nu uppräknade numren; extranumren ackompanjerades på piano af hr Lang. Hofkapellet utförde därtämte Foronis vackra »Ouverture melancholique» (e-moll) samt den alltid gärna hörda »Suite l'Arlesienne» af Bizet. För öfrigt utfylldes programmet med ett par sångnummer af hr *Agnar Strandberg*, hvilken visade sig förfoga öfver en charmant basstämma, hvarjämte han förtjänar särskildt beröm för sitt tydliga textuttal. Däremot bör den unge sångaren beflita sig om litet mera lif i föredraget. Violonisten Henri Marteau gifver i dag fredag ännu en konsert, denna gång i Musikaliska akademien samt med biträde af fru Dina Edling och hr Hjalmar Meissner.

En Gustaf-Adolfs-föreställning äger rum å k. operan söndagen den 9 december. Programmet, som framdeles kommer att fullständigt meddelas, upptager en historisk tidsbild i nio tablåer, utgörande en framställning af hjältekonungens lif. Till dessa tablåer har Daniel Fallström skrivit en serie poem, hvilka beledsagas af musik af Norman, Berwald, Henneberg m. fl.

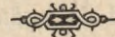
Matiné gifves om söndag i Berns' salong af fröken *Amelie Waldau* med biträde af fru Helga Hoving, direktör Hjalmar Meissner m. fl. förmågor.

Fröken Sigrid Pettersons konsert äger rum i Musikaliska akademien nästkommande tisdag efter ett godt och tilltalande program.

Innehållsförteckning.

Mrs May Wright Sewall; af *Hilma Angered Strandberg*. (Med porträtt). — Guldkonung; poem af *Fredrik Nycander*. — Du måste. Dialog om uppfostran af *Efraim Rosenius*. — Blomstervännens pröfvotid; vinterfunderingar af *S-m.* — Doktor Karolina Widerströms nya privatklinik; af *Lea*. — Fröken eller jungfru? — En illusion; skiss för *Idun* af *Jane Gernandt-Claine*. — Tio julklappsdiöer; prisbelönade bland de insända bidragen till *Iduns* julklappsbasar. — Konst och litteratur. — Ur notisboken. — Teater. — Tidsfördrif.

Sidsfördrif.

Redigeras af *Sophie Linge*.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Charad.

Nog har väl ibland det händt dig
Att otålig blifva, säg!
Då gång efter gång mitt första
Har hindrande spärrat din väg.

Mitt andra utgör en möbel,
Som tjänar att bära opp,
Med mer eller mindre komfort,
Din egen ärade kropp.

Hur skall jag nu på mitt tredje
En fiffig beskrifning ge?
Jo, en är därtill för litet,
För mycket däremot tre.

Om nu allt detta du funnit,
Behöfver jag säga då,
Att alldeles vid mitt första
Mitt hela du finner stå.

John.

Palindrom-charad.

Mitt första:

Att sådan sak ju lätt förstör's,
Är nog af alla känt,
Och — omvänt, hvad ur pipan gör's
Se'n man den stoppat, tänt.

Mitt andra:

Från vänster ett pronomen kort
Samt nordiskt tilltalsord.

Från höger osed, som bör bort,
Dock ej från domarns bord.

Mitt tredje:

Läs rätt — det är ett verbum blott
— Vår hälsa rör det ock —
Läs bakfram, och det är ett mått
För vätska tunn som tjock.

Mitt fjärde:

En stafvelse från vänster hand
— Ej annat finner jag —
Från höger, i vårt tal ibland
Förkortning på vår dag.

Mitt hela:

Mitt hela läst just som det står
Oss rika skördar bär.
Det nu har flytt, men nästa år
Vi ha det åter här.

F. M. C.

Aritmogryf.

1	2	3	4	5	6	7
6	7	8	9	10	11	6
3	12	3	5	13	14	14
4	2	15	3	9	15	15
6	7	16	6	17	3	18
5	2	19	1	5	6	7

Begynnelse- och slutbokstäfverna bildas, uppifrån och ned, två bekanta mytologiska namn. Orden beteckna: 1) adjektiv, liktydigt med förtretad, 2) styrelseform, 3) åttlig svamp, 4) del af en måltid, 5) kvinnlig benämning, 6) tyskt konungarrike.

John.

Stafvelsegäta.

○																		○	
	○																		○
		○																	○
			○																○
				○															○
					○														○
						○													○
							○												○
								○											○
									○										○
										○									○
											○								○
												○							○
													○						○
														○					○
															○				○
																○			○
																	○		○
																		○	○

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

en, dan, po, jord, val, erz, bar, sö, gub, je, by, ne, aus, pe, sjö, la, der, tro, nel, car, tel, ham, lid, not, pus, ry, ting, la, nings, do, ly, näs, ge, prest, bir, litz, ter, gel, kra, berg, ge, co, brekt, mer, gri, bu, pen, tam, ter, per, fors, lom, gra, vin, nam, grön, hu, ub, et, bar, ün, svall, den, di, dik, ge.

Af dessa 66 stafvelser bildas 19 ord, som insätts i de uppifrån och nedåt gående rutraderna så, att en bokstaf kommer i hvarje ruta.

De 19 orden äro: 1) kanton i Schweiz, 2) del af Italien, 3) stad i Sverige, 4) trädgårdsväxt, 5) stad i Brasilien, 6) stad i Finland, 7) järnvägsstation i Götaland, 8) mansnamn, 9) stad i Österrike, 10) vildblomma, 11) berg i Tyskland, 12) järnvägsstation i Norrland, 13) mansnamn, 14) järnvägsstation i Götaland, 15) fruntimmersnamn, 16) en omtyckt bärsort, 17) stad i Spanien, 18) stad i Sverige, 19) stad i England.

Äro orden funna, bilda de bokstäfver, som komma i de med ○ utmärkta fälten i ofvanstående figur ett tänkvärdt ordspråk.

Hildegard.

Lösningar.

Logogryfen: Läckstäng; stänka, last, lag, Glan, slakt, stank, klang, tåg, gåta, gå, gack, tåla, stag, stå, kåta, skal, skäl, nål, låta, gas, tal, läs, å, c, snält, glas.

Charaden: Idun.

Protösen: Broder.

Metalsen: Korall.

Ordgåtan: 1) Jeanne d'Arc, 2) Undine, 3)

Bremer, 4) ingenue, 5) ljum, 6) eko, 7) union, 8) modest. — Jubileum, ceremoni.

Bokstafsfyrkanten:

H I L M A
I D E A L
L E K T E
M A T E N
A L E N A

MATTONS SALONGS-OLJA!

Extra raffinerad amerikansk Fotogén. — Ensartad! Vattenklar! Rökfri!

Inkommer i lädor, innehållande Carl R. Matton, Stockholm.
2:ne hermetiskt slutna cisterner,
rymmande tillsammans 37 liter. Talrika ombud i landsorten.